Ο νους αποκτά τη χάρη με τα άγια μυστήρια και τις αγίες αρετές (Άγιος Ιουστίνος Πόποβιτς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 16 Μαΐου, 2023

Ο νους αποκτά τη χάρη με τα άγια μυστήρια και τις άγιες αρετές. Έτσι **η προσευχή** με την αγία της δύναμη χαριτώνει το νου και ο νους που έλαβε την ποιότητα της προσευχής γεννά και κατευθύνει κάθε λογισμό του στους θείους δρόμους, για να μη συντριβεί ποτέ σε ζοφερά αδιέξοδα.

Το ίδιο και **η αγάπη** με την αγία της δύναμη χαριτώνει το νου και ο άνθρωπος ευαγγελίζεται και πραγματώνει τη χριστοειδή αγάπη σ’ όλους τους ανθρώπους και όλα τα πλάσματα και όλη την κτίση.

Έτσι και η **ταπείνωση**, και η **πραΰτητα**, και η **νηστεία** και όλες οι άλλες

ευαγγελικές αρετές, κάθε μια με την αγία της ενέργεια χαριτώνει το νου, και μ' αυτό τον τρόπο τον μεταμορφώνει, τον αγιάζει, τον χριστοποιεί, τον θεώνει, τον θεανθρωποποιεί, τον αθανατοποιεί, τον αιωνιοποιεί και έτσι ζει με χαρά και αγαλλίαση για το αιώνιο μέσα στο χρόνο, για το θείο μέσα στο ανθρώπινο, για το θεανθρώπινο ανάμεσα στους ανθρώπους· ζει για τον Κύριο Ιησού Χριστό και μέσα στο χρόνο και στην αιωνιότητα και με όλη την ύπαρξή του δέχεται την αιώνια θεία Σοφία που μας έχει δοθεί με τη Θεία Αποκάλυψη.

Πράγματι, ποιος νους ανθρώπινος και ποια ανθρώπινη διάνοια ή ποια γνώση μπορεί να γνωρίσει και να εισδύσει στο πανάγιο μυστήριο της σώζουσας Εκκλησίας, που δεν είναι τίποτε άλλο παρά ολόκληρος ο Θεάνθρωπος Χριστός με όλες Του τις θείες και θεανθρώπινες τελειότητες και πραγματικότητες;

Διάνοια ανθρώπινη και νους ανθρώπινος με οποιοδήποτε ανθρώπινο μέσο δεν μπορούν να συλλάβουν και πολύ περισσότερο να περιλάβουν την άπειρη πραγματικότητα της θεανθρώπινης οικονομίας της σωτηρίας, που βρίσκεται όλη στο Θεανθρώπινο σώμα της Εκκλησίας του Χριστού.

Εδώ όλα είναι μυστήρια μυστηρίων και κάθε ένα από αυτά υπερβαίνει άμετρα και ανέκφραστα κάθε νου και διάνοια ανθρώπινη.

Αυτά τα άγια και θεία μυστήρια της θεανθρώπινης οικονομίας της σωτηρίας και του Θεανθρώπινου σώματος της Εκκλησίας είναι όλα ενωμένα και συναρμοσμένα με τη θεία αγάπη του Χριστού, που υπάρχει άπειρα και απεριόριστα σε κάθε μόριο της υπάρξεως της Εκκλησίας.

Σ' αυτή την «υπέρ λόγον και έννοιαν» αγάπη η ανθρώπινη ύπαρξη λιώνει από άφατη κατάνυξη και «εκχέεται» ενώπιον του Θεού σε άπειρα «Ωσαννά». Η αγάπη αυτή είναι συγχρόνως και «ζέουσα», γνήσια θεϊκή, θεανθρώπινη γνώση και επίγνωση.

Από αυτό έχουμε και την ασύγκριτη και μοναδική αρχή της καινοδιαθηκικής γνωσιολογίας: «πας ο αγαπών, γινώσκει τον Θεόν» (Α' Ιω. 4, 7-8), γνωρίζει τον Θεό με την «υπέρ νουν», υπέρλογη επίγνωση, επίγνωση στην οποία συμμετέχει όλος ο εσωτερικός, θεοειδής και θεονοσταλγικός άνθρωπος.

Την αγάπη όμως αυτή την έχει μέσα του σε ανυπολόγιστες διαστάσεις, μόνο εάν ζει στην Εκκλησία «συν πάσι τοις αγίοις» **με τα άγια μυστήρια και τις άγιες αρετές.**

Γιατί μ' αυτή την εν χάριτι θεανθρώπινη ζωή θεραπεύεται από τη φιλαμαρτησία και τα πάθη η ψυχή του και ο νους και η καρδιά, και καθίστανται θεϊκώς υγιή διά του Χριστού και έτσι γίνονται άξια και ικανά για την αληθινή θεογνωσία και την

αληθινή γνώση των υπέρ νουν και υπέρ φύσιν.

Ο ανθρώπινος νους, αποξενωμένος από το Θεό, είναι η έρημος και το κενό όπου ο άνθρωπος τρέφεται με σκιές και ονειροπολήματα.

Αντί για το είναι ο ανθρώπινος νους αγάπησε το μη-είναι, αντί για τη ζωή αγάπησε το θάνατο και πάνω σ' αυτόν στήριξε τον εαυτό του και κάθε ενέργειά του.

Σ' αυτό έγκειται και η βασική πλάνη του ανθρώπινου νου και η ματαιότητά του. Δύο ζωές: η εκτός Θεού, «εν ματαιότητι του νοός» του ανθρώπινου· **και η χριστιανική** — μέσα στο πλήρωμα της θεότητας, εν τω Θεανθρώπω, στον Οποίο κατοικεί «το πλήρωμα της Θεότητος σωματικώς» (Κολ. 2, 9· 1, 19).

Ζώντας με το Χριστό και εν τω Χριστώ ζούμε με το νου του Θεού, με το Λόγο του Θεού και δίκαια διακηρύσσουμε «ημείς νουν Χριστού έχομεν» (Α' Κορ. 2, 16).

Ζώντας χωρίς τον Θεό ο νους του ανθρώπου διαφθείρεται, διαστρέφεται, καθίσταται εφάμαρτος, θνητός, διαβολοειδής. Και βαθμιαία φθάνει να μη γνωρίζει πράγματι τον Θεό.

Αλλά μη γνωρίζοντας τον Θεό ο ανθρώπινος νους δεν γνωρίζει ούτε τον εαυτό του ούτε τον άνθρωπο ούτε τον κόσμο. Ένας τέτοιος άθεος και αντίθεος νους συγχρόνως γίνεται και απάνθρωπος και μισάνθρωπος.

Και έτσι τελικά ο άνθρωπος χωρίς Θεό είναι πάντοτε άνθρωπος χωρίς νου: δηλαδή άθεος, άνους, άφρων. «Είπεν άφρων εν τη καρδία αυτού, ουκ έστι Θεός» (Ψαλμ. 14. 1).

Αμέσως μόλις ο νους εγκαταλείψει τον Θεό, και αυτό σημαίνει αμέσως μόλις εγκαταλείψει την Αλήθεια, φθείρεται, διασπάται, γίνεται «κατεφθαρμένος» και **γεννώνται μέσα του κακές σκέψεις** όπως τα σκουλήκια σε σαπισμένο κρέας (Πρβλ. Α' Τιμ. 6. 5, 4).

Ευνόητο είναι τότε ότι **οι άνθρωποι οι «κατεφθαρμένοι τον νουν»** (Β' Τιμ. 3) **αντιστέκονται στην αλήθεια, σε κάθε αλήθεια, στην υπέρτατη Αιώνια Αλήθεια, στο Θεό και Θεάνθρωπο Χριστό.**

Πώς οι χριστιανοί μπορούν να απορρίψουν τον παλαιό άνθρωπο; Με το να ανανεώνονται «τω πνεύματι του νοός αυτών». Αυτό σημαίνει **να αλλάξει το**

πνεύμα του νου, να αλλάξει η διάθεση του νου, η συνήθεια του νου, να αλλάξει ο τρόπος νοήσεως, ο τρόπος σκέψεως.

Με μία λέξη: να μεταμορφώσεις και να μεταλλάξεις μέσα σου αυτό τον κύριο ειδωλολάτρη και άθεο, το νου· και να τον στρέψεις από το άθεο προς τον Θεό, από τα μη του Χριστού προς το Χριστό.

Και αυτό κατορθώνεται κατεξοχήν με την **άσκηση στην πίστη** και μαζί της **μ' όλες τις άλλες ευαγγελικές ασκήσεις**, της αγάπης, της προσευχής, της νηστείας, της ταπεινοφροσύνης, της θεοσέβειας, της σωφροσύνης, της πραότητας, της εγκράτειας.

Καθεμιά από αυτές τις ασκήσεις ανανεώνει το νου με τη μεταμορφωτική της δύναμη. Και βαθμιαία θεραπεύεται ο νους από τις άρρωστες σκέψεις του, από τους ασθενείς διαλογισμούς και αντιλήψεις του.

Βαθμιαία υγιαίνει, ώσπου με τη δύναμη του Χριστού να θεραπευθεί και να καταστεί με το Άγιο Πνεύμα εντελώς υγιής.

Ο θεραπευμένος νους, υγιής πλέον και ανανεωμένος, γίνεται δημιουργός υγιών, φωτισμένων, αγίων, θείων, αθάνατων σκέψεων. Σκέπτεται τώρα διά του Θεού, σκέπτεται διά του Χριστού.

Η Θεοσκέψη, η Χριστοσκέψη γίνεται η συνεχής του διάθεση και κατάσταση, το «πνεύμα» του, η νοοτροπία του. Γι' αυτό ο άγιος Απόστολος διακηρύττει εν ονόματι όλων των χριστιανών: «ημείς νουν Χριστού έχομεν» (Α' Κορ. 1. 16).

Επομένως για όλα νοούμε διά Χριστού του Θεού. Με την αλλαγή του νου στον άνθρωπο αλλάζουν τα πάντα, ανανεώνονται τα πάντα. Απ' αυτό έχει το όνομά της και η μετάνοια· από το «μετά» και «νους», δηλαδή **αλλαγή του νου, ανανέωση του νου.**

(Αγίου Ιουστίνου Πόποβιτς, "Οδός Θεογνωσίας", εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1985, σσ.286,289-290, 292-295, 297-298)

(Πηγή ψηφ. κειμένου: askitikon.eu*)*